16314

INFORMATIA

O DOBRACH ORDINATIEY PODLEGŁYCH

Przez Xiążęćiá Jego Mći Ostrowskiego

IANVSZA

KASZTELANA KRAKOWSKIEGO

Ná Obronę Wiáry S. y Kośćiołá Kátholickiego.

Ná

VSŁVGE OYCZYZNY

Zá Consensem Oboygá Narodow.

W DYSPOZYTIĄ RZECZYPOSPOLITEY

ODDANYCH.

Wszystkim Stanom Koronnym

Do pilney vwagi

PODANA.

Roku Páńskiego 1675.

Quod omnes concernit singulos curare necesse est.

INFORMATIA
O Dobrách Ordinátiey Podległych.

Od Xiążęćiá Iego Mći S. Pámięći Ostrowskiego, Iánuszá Kásztelá-ná Krákowskiego, ná Obronę Rzeczypospolitey oddánych.

TAk słuszność/ y przyrodzona należytey wzáiemności niesie exigentia, áby o cáłośći miłey Oyczyzny wszyscy przemyśliwáli/ ktorzy się Integritate Patriæ læsâ, w cáłe zostáć niemogą; y na zápczyt tey Mátki pierśi własne niosą/ poniewasz z iey pierśi/ Fortuny y dostátki/ w ktorych opływáią wyssáli: Aequæ virtutis est, Patriæ bona auxisse, & eius mala in se trãsferre voluisse. iest votum Valerij Maximi. Jáko bowiem ći ktorzy w iedney náwie do portu płyną / sámi dla siebie Náwy ktora ich zdrowie piástuie/ od wszeláktch szwánkow bronią; ták spolna Oyczyzná/ ktora wszystkich zdrowie y Fortuny cõplexu suo obeymuie/ spolną defensią stwierdzona bydź ma / iáko decyduie Primas dowćipow Arystoteles. DebetCiuibus omnibus Communitatis salus esse proposita, quò fit vt necessario Ciuîs virtus ad Rempub: accõmodetur. *Lib. 5.* *Lib. 3. Polit. c. 3.*

Szczęśliwa wtey mierze záwsze była Rzeczpospolita násza/ że iey nigdy ná Zárliwych nieschodźiło Synách/ ktorzy zámierzywszy sobie/ Conseruationem salutis Publicæ/ zá nayprzednieyszy kres/ odważnych dźieł swoich/ y Substáncyą dla niey / y krew ochotnie łożyli.

Miedzy tymi Dobrá Oyczystegó Zelántámi słynie/ y w wiekopomney sławie záwsze słynąć będźie XIAŻĘ OSTROWSKIE IANUSZ, KASZTELAN niegdy Krákowski; ktory z wielkiey ku Oyczyznie Miłośći / wszy

ſtkę iey/ ſwoię konſekrowal ſubſtántią/ y pominąwßy
wielu krewnych do Xiążęcey Domu ſwego Parentele na-
leżących/ álbo z nim bliſką ſpowinowácenia ligą zwią-
zánych/ Oyczyznę ſobie zá Dźiedźiczkę przybrał/ y ádá-
ptował/ y ná nię iáko ná Sukceſſorkę zupełny wlewek
Dobr ſwoich vczynieł/ á to ad eum effectum, áby wie-
cznie z tych Dobr/ ná káżdą potrzebę Rzeczyp: Sześć Set
Rycerstwa Stawało/ ktorych Ordynatámi miánuięmy.
Y ták Oyczyzná z Ordynátiey tego Cnego Xiążęćiá/ mo-
że mieć záwße ná obronę/ bez koßtu włáſnego/ bez ág-
grawácyey ludźi vbogich/ bez żołdu z ſkarbu liczonego/
Pvłk Okryty; ktory ſię ſłußnie z onymi ſtárymi Krolá A-
lexándrá Argiruſpidámi/ álbo z Pułkiem Perſkim/ Le-
gio immortalis nazwánym/ zrownáć może; Poniewaß iá-
ko tám tych obu Hufcow nigdy nieubywáło/ dla tego iż
ná mieyſce pobitych záraz inśi następowáli/ y záwße
Regeſtr Kawáleryey wpełniey zoſtawał: ták z Pánow
Ordynatow/ Perennem ma Oyczyzná Militiam, gdyß
Ouid. z Dobr od tego Cnego Xiążęćiá nádánych nieuſtánnie
Creſcit ſeges clypeata Virorum. O czym że niekáżdy z Sy-
now Koronnych ma doſtáteczną wiádomość/ á káżdy-
by mieć powinien/ gdyß káżdemu Práwo y Intereſſe do
podawánia ſłuży; zdáło mi ſię potrzebna/ wydáć kro-
tko ſeriem y contenta ták potrzebney cáłey Oyczyźnie
Ordynácyey/ áby ſię wßyſcy Ciues Patriæ w niey przey-
rzeli/ y według zápiſáney ſobie Liberæ Electionis Mocy/
Dożywotnim tym Dobrom Poſſeſſorá álbo ráczey Dy-
rektorá communibus ſuffragijs obmyślili.

Xiążę tedy w zwyß wſpomniáne/ á nie śmiertelney
pámięci godne Ianusz/ bacząc że w nim iáko oſtátnim
Prześwietneg Domu Xiążąt Ostrowskich Potomku, Cá-
łey Fámiliey Periodus ſtawa; gdy mu iedynego Syná Ia-
nusza Włodźimierza, w ktorym nádźieiá byłá/ porywczą
śmierć

śmierć w młodym wieku wźięłá; vmyślił cáłą Rzeczpoſpolitą ſobie przyſpoſobić y zá ſukceſſorkę poſtánowić / á Dobrá nieruchome / włośći / Poſſeſſye / ktorych miał po doſtatku / ná Obronę iey obroćić y zápiſáć. Vprosieł tedy ſobie ná Seymie Wárſzáwſkim w Roku 1609. celebrowánym / żeby mu wolno było / non obſtantibus Conſtitutionibus Regni, bez wſzelkiego Reſpektu ná tych / ktorym ex vi Legum ſucceſsia po śmierći iego náleżáłá / Dobrámi ſwymi według beneplacitum dyſponowáć; y potym Vigore Laudum Seymowego / táką vczynił / ná wieczne czáſy Ordynácyą / ktorą ad Acta Trybunału Lubelſkiego / ſamże perſonaliter ſtánąwſzy / Anno 1618 in Craſtino Feſti Natiuitatis S. Ioannis podał y ingroſſował.

Summáryuſz tey Ordynátiey tákowy ieſt. Żeby Directum Dominium omnium Bonorum immobilium, Fortec / Zamkow / Máiętnośći / po śmierći iego pozoſtáłych przy Rzeczypoſpolitey zoſtáwáło. Poſſeſſya záś y Vſuſfructus, álbo Dominium vtile tych Dobr / żeby pewnym Oſobom w Ordynátiey ſpecificè miánowánym należáło; z tym dokłádem / iż ieden tylko ſzczegulny / nierozdźielnie tych Dobr powinien być záwſze Generalny Dźierżawcá y ſukceſſor / według porządku / ktory ſię niżey opiſze / á drudzy Prætendentes Ius ſucceſſionis, dotąd ná Expektátywie / zoſtáwáć máią / áżby śmierć do wakanſu wſtęp per deceſſum ſterilem Anteceſſora vczyniłá.

Więc żeby ſię Poſſeſſores Bonorũ Ordinationi ſubiectorũ, nie zá Pány áni Dźiedźice / ále zá doczeſnych tylko ználi vſu fructuarios; pod vtrátą tych Dobr / y ich Dźierżáwy / warował to wyráźnie / aby nietylko álienowáć tych Dobr / ále y ćiężárow náwet żadnych záciągáć nánie nie mogli: Nuſquam licebit (słowá ſą Ordinatiey) Omnibus Vniuerſis & ſingulis ex hac vel illa ſtirpe & Familia ſucceſſo-

ibus, ac Bonorum Ordinationi præsenti subiectorum, constitutis Ordinatis & declaratis Hæredibus Dominis, & Possessoribus, ea Bona nec in toto, nec in parte, tam ad spirituales quàm ad sæculares Personas, alienare, donare, resignare, oppignorare & obligare; aut quouis modo & forma, specie alienandorum vel amittendorum Bonorum, siue etiam re iudicata per strepitum Iuris, à stirpe successorum alienarę & diminuere sub nullitate omnium attentatorum, alioquin secus facere præsumens, ab omni beneficio & prærogatiua ac Beneficio Adoptionis, & successionis Hæredis, Ordinationis præsentis, Vigore & Iure cadit, & cadere debet, & mediatus in locum contra venientis, & secus facientis succedere.

Pierwszym tedy Successorem (in casu gdźieby mu P. Bog ná mieysce zmárłego Syná/ inszego niedał) miánował y zápisał pierworodneg Syná Xiążęćia Zásłáwskiego ALEXANDRA Woiewody Bráctáwskiego/ z Corki swey EVPHROZYNY/ temuż Xiążęćiu zá Małżonkę dáney/ z rodzoneg imieniem FRANĆISZKA/ ták żeby on sam in solidum/ wszystkich Dobr iego Pánem/ Nástępcą/ y Possessorem był/ á drudzy Brácia iego/ durante vita illius, nic do tych Dobr nienależeli. Po śmierći zás Pierworodneg Syná/ gdźieby steriliter z szedł z tego świátá/ secundò genitus nástępowáć miał/ y ták insi consequenter Synowie pomienionego XIĄZĘĆIA ZASŁAWSKIEKO y EVPHROZYNY Corki/ Ordinantis, póki by ich stáwało/ nástępowáć w te Dobrá zá wsze Iure Primogenituræ seruato mieli. Względem ktorych Dobr/ powinien był mianowány Dźiedźic XIĄŻĘ FRANĆISZEK y káżdy potym Successor náprzod Fortece y Zámki dáwne wszeláką Munitią opátrowáć/ Nowe ná mieyscách sposobnych dla vstępu yućieczki pod czás trwogi/ przed Inkursyą Nieprzyiaćielską/ zwłaszczá ná śłákách Tátárskich zakłádáć/ iáko o tym wyraźna iest iego Dyspozytia tymi słowy. Quiuis succedens Hæres Bonorum Ordina-

Ordinationi præſenti ſubiectorum, pro tempore Poſſeſſor, debebit & tenebitur procedente ſenſim iuſto curſu temporis caſtra ſeu munitiones &c. Powinien przy tym był każdy Dzierżawca Dobr Ordynackich ná każdą potrzebę Rzeczypoſpolitey/ TRZY STA IAZDY ſpráwney ze wßyſtkim porządkiem do boiu náleżytym/ y DRVGIE TRZY STA PIECHOTY dobrze Munderowáney ſtáwić. Tenebũtur in cõiunge ſuper (mowi Ordinatia) ijdem Futuri Hæredes & Succeſſores, præſentibuſq; obligantur, pro qualibet vrgenti Reipub: neceſſitate, cõtra Tartaros Turcaſue, & alios id genus Chriſtiani nominis hoſtes, TRECENTOS EQVITES OPTIME ARMATOS, TOTIDEMq; PEDITES IDONEOS ſumptibuſq; proprijs vel ipſimet in Perſona, vel ſuum locum tenentem Virum ſtrenuum, Idoneum & rei militaris peritum expedire & ducere, Exercituiq; Reipub: adiungere, Exercituum Præfecto cum ſuis Commilitonibus parere, & militari diſciplinæ ſubeſſe.

Ták poſtánowiwßy Primos Hæredes pomienione XIAŻE IANUSZ y obligatia nánich tuendæ Patriæ złożywßy/ refle⸗ktuiąc ſię ná Kondycyą śmiertelney Nátury/ pod ktorą y náycelnieyße podpadáią Fámilie. Powtornych Dźiedźicow y ſukceſſorow ſwoich (ieśliby linia XIĄŻĄT ZASŁAWSKICH z Corki ſwey EVPHROZYNY idących/ bezpotomnie zeßła y vſtała) miánował y poſtánowił Synow śieſtrzeńca ſwego IANVSZA RADZIWIŁA XIĄŻĘCIA ná Birży/ Dubinkách/ y Słucku/ Podczáßego W. X. Litewſkiego/ ktorego rodzoną śioſtra Ordinantis zrodźiłá/ y tákaż rownie o tey iáko o pierwßey Fámiliey vczynił Diſpozycyą/ áby záwße Pierworodny dźiedźiczył/ á po nim inśi według Prærogátywy vrodzenia/ do wákuiących Dobr nástępowáli/ wßyſcy iednák do obrony Rzeczypoſpolitey względem Ligámentow wzwyß położonych/ obowiązáni byli.

• Dwie rzeczy w tey Ordynácyey Ordinans ſpecyálnie wárował. Pierwßá ieſt/ że wßyſtkich Diſsidentow od

wiáry

wiary Katolickiey/lubo Herezyą zárázonych/lub w Schiśmie zostáiących/ Incapaces Dobr Ordynáckich deklárował. Druga/ że specialem clausulam włożył áby Osoby płćiey Zenskiey/ żadnym się prætextem w też Dobra nie wtrąciły/áni sobie práwá przywłaszczáć y prætendowáć mogły;kontent Ordinátiey iest táki. Nec etiam eo in casu ad fæmineum sexum, qui ipso facto virtute præsentis Ordinationis ab hæreditate & successione Bonorum omnium Ordinationi subiectorum, in præsenti exclusus est, & perpetuò excluditur, Successio & Dominium Præfatorum Bonorum deueniat. y ták śćiśle ten Artykuł okreslił/ że Corkę włásną wzwyż mianowaną Xięznę Zasławską Evphrozynę od sukcessyey wyłączył/ y gdźieby dźiatki swe z Xiążęciem Zásławskim miane przeżyłá/ á po śmierći pierwszego Małżonká/ ad secunda vota przeszłá/ ták onę sámę / iáko dźiatki z wtorego Małżeństwá zrodzone/ do Dobr Ordinackich nie sposobne osadźił y deklárował. In casu verò (mowi Ordinatiá) post decessum sterilem Illustris & Magnifici Alexandri Ducis ab Ostrog, in Zaslaw, Palatini Braclauiensis sine mascula prole, eiusdem Euphrosinæ conuolationis ad secundas nuptias, cum quauis Persona, & procreationis ex secundo marito, liberorū ex tunc, ex secundo thoro procreati liberi ipsius, ab omni Successione & Iure Bonorum Omnium præsentis Ordinationis, remouentur.

Więc że to iáko Pan baczny / czyli bystrego rozumu Prowidencyą przeyrzał / czyli też skrytym iákimsi nátchnieniem przeczuł/iż tym obiema Fámiliom/zá Dźiedźicow y sukcessorow od niego przybránym/ zeyść prędko ná Dźiedźicach płćiey Męskiey miáło (ponieważ trzech miánuiąc Dźiedźicow/occulto pobudzony instinctu nápisał formalia. Quod si nullus ex eadem stirpe masculus superuixerit, vt plurimum enim quod mens sponte diuinat, idem subijcit ratio, & reuolutio sæculorum subministrat) dla tegoż áby w tym przynámniey rázie Płeć żeńska/ z przerzeczonych

nych obudwu liniy idącą/ bráć śię do sukcessyey y w Dobrá Ordynáckie w wiezywáć niechćiáłá/ *miánowáł zá* ostátnich á nigdy nie vmieráiących *sukcessorow Káwálerow Máltáńskich, Narodu iednák Polskiego y Wielkiego Xięstwá Litewskiego, w Dźiele Rycerskim biegłych, y dobrze Oyczyźnie zásłużonych;* ktorych wolną Elekcyą w ręce cáłey Rzeczypospolitey/ y wszystkich Synow Koronnych/ nie tylko in Genere, ále też in Indiuiduo oddał/ wyráźnie zápisáwszy/ iż żadnemu choćby też náyuboższey Kondycyey Slachcicowi/ ná tey Elekcyey/ głos denegowány być nie ma/ lecz káżdemu Vota y Suffragia służyć powinny. Quæ vnicuiq; Nobili etiam hnmillimæ Sortis (słowá są Ordynácyey) libera, esse debent Pluralitatis numero præponderante.

Cáłá tedy wola y rosporządzenie iest/ nigdy godnie niewychwalonego Xiążęćiá/ żeby post exstinctam stirpem masculam Oboiey Fámiliey/ták Xiążąt Zasławskich, iáko też Xiążąt Radźiwiłow, od Siostry Ordinantis, Xiężney Katarzyny idących/ Dobrá iego Dźiedźiczne wszystkie w száfunku y wolney Dyspozycyey Ordinum Regni, & totius Nobilitatis zostawáły; ktora ná Seymikách Pártykulárnych wprzod/ á potym ná wálnym Seymie Koronnym/ ma prawo wolnymi Głosámi obieráć iednego z Kawalerow Maltanskich; Narodu iednák swego á nie obcego/ y intra circumferentiam Regni, w Prowincyách Rzeczyposp: nie gdźie indźiey zrodzonego; á ten potym od Krola Jego Mśći/ y wszystkich Stanow Koronnych ná Seymie Generálnym miánowány/ y zá Páná Dźiedźicá Sukcessorá Dobr Ordynáciey podległych/ ogłoszony/ y do Reálney ich Possessiey wprowádzony być ma/ po ktorym więcey głosow pádnie y pluralitas concludet. Słowá Ordynáciey są; Statuit, subijcit & ordinat, assumendum esse de medio Ordinis Militum Meliensium, Auratæ Militiæ virum prout Origine clarum, ita etiam Virtutibus & dexteritate excellentem; modò fuerit Nationis Nostræ vt pote Gentis Po-

 lonæ,

lonæ, Lithuanæ aut Ruthenæ, Religionis tamen Romanæ Catholicæ: Huius verò Domini & Possessoris præsentibus ordinati, lege perpetuâ & irreuocabili, electionem Reipub: Vniuersi Regni, Ducatuum & Satrapiarum, Palatinatuum, Terrarum, Districtuum, statûs tam spiritualis quam sæcularis & Equestris Ordinis, Personis, præsentibus, dat, attribuit, concedit, inscribit & ordinat, seruato eiusmodi eo in casu progressu, vt in omnibus Conuentibus Palatinatuum, Terrarum & Districtuum, Vniuersi Regni & Ducatuum Regno annnexorum, siue pro eligendis ad Iudicia Tribunalitia Deputatis, siue Terrarum ad Comitia indicta, siue indicenda pro eligendis Terrarum Nuntijs, immediatè sequentibus; qui horum Conuentuum Particularium, primus post decessum vltimi & immediati hæredis inciderit, mediantibus Vniuersæ Nobilitatis status vtriusq; tam spiritualis, quàm sæcularis, Regni & Ducatuum votis ac suffragijs, quæ vnicuiq; Nobili etiam humillimæ sortis libera esse debent, pluralitatis numero præponderante, quem Nobilitas status vtriusq; tam spiritualium quàm sæcularium congregata, pro meliori conditione, commodo & bono Reipub: Ordinis Equestris, bonæ famæ & existimationis, strenuum virum & ad res gerendas, potissimùm verò ad tuendos fines, & propulsandos Scythas Turcasq; perpetuos Regni hostes, habilem ac in re militari diu & optimè ac feliciter versatum idoneumq; è Numero Ordinis Militiæ Auratæ Melitensis putauerint, eligant, nominent, profiteantur.

Stánęłá ták Ordynácya zá wyráźnym KROLA Jego Mśći ZYGMUNTA Trzećiegó/ y Stanow Koronnych Consensem y Ratihabitia. Factum nástąpiło/ iáko sobie Xiąże Jego Mość ORDINATOR, quodam fatorum præsagio wróżył; gdyż oboia Fámilia Xiążąt miánowánych/ deficiente Prole Mascula zgásłá/ y zupełne Práwo Dobr potym Xiążęćiu Jego Mći pozostáłych/ ná KAWALEROW MALTANSKICH, cum denominatione iednák ab Ordine Equestri

questri & Repub: spadło. Wczym potrzebá áby się za świeżá záraz baczyłá Rzeczpospolita / kiedy iey pierwszy wstęp wte Dobra bráć / y Jurysdikcya Vigore Ordinationis należyta fundowáć w nich / przywodząc ia do skutku / przychodźi: poniewáß znayda się bez pochyby Prætendenci / ktorzy ták smáczney porcyey odbieżeć niezechca.

Ależ Ius liquidum militat pro parte KAWALEROW MALTANSKICH, w Protekcyey Ordinum Regni, w ktorych ręku iest wolny Głos zostáiacych: Tych gdyby słábßa Płeć / y wyráźnie od Sukcessiey oddalona / wyprzeć y przemoc miáłá / było by to nie tylko zkrzywda ták zacney Rycerskiey Religiey / ále teß Narodu Polskiego Mákuła / y słußnieby nas Postronne Narody táksowáć mogły / iż máiac Domá opportunissima Media, conseruandæ salutis, dobrowolnie ie z rąk vpußczamy / á zá granicámi czásu trwogi od Bissurmáńskich náiázdow succursu v obcych ßukamy.

Tu tedy będźie Lydius lapis Slácheckiey Cnoty / stánać przy głosách sobie legitimè zápisánych / y wdrożyć pierwßa Elekcya / według Ordynáciey w należyte tropy: Aby poniewáß z woley Bożey zeßło ná Descendentach / tych Fámiliy / ktore świątobliwy Ordinator, między pierwßymi Dźiedźicámi / y oraz Obrońcámi policzył; sámá iuß Rzeczpospolita / iáko Supremum y oraz Directum Dominium Dobr sobie zápisánych máiaca / bráłá się do sukcessiey / y iednego z KAWALEROW MALTANSKICH, ktorego godnieyßym osadźi / w Possessya Dobr Ordynáckich z Tytułem XIĄŻĘCIA OSTROGSKIEGO, iáko wola Fundatorá niesie / wprowádźiełá. Do czego moga Ordinibus Regni, y káżdemu ex Ciuibus powodem być niżey przytoczone Rácye.

Naprzod że wolna káżdemu / by teß infimæ sortis Dispositia, zwłaßczá kiedy się in bonum publicum, álbo ad pias causas obráca / to iest wßeláktim práwem Naturali, Ciuili

nili, Canonico, mocno obwarowána/ iż nieodmienny po⸗ winná odebráć effekt; A poniewaß nie może więkße Bo⸗ ni publici wyniknąć Incrementum, nád to/ ktore Ordyná⸗ cya Xiążęcia Jeg Mci Ostrowskiego przynosi/ gdy No⸗ uam Militiam ná obronę Oyczyzny zákłáda/ áni teß Chrze⸗ śćiáńskiey Pobożnośći celnieyße znayduie się dźieło / nád to ktore/pospolitego Chrześćian Nieprzyiacielá/y Páństw ich Zárłoká/ od dálßych progressow nakłádem wßystkiey substáncyey odpiera. Ledyć káżdy komu Bog y Cáłość Oyczyzny miłá/ winien iest przy ták świątobliwey op⸗ ponowáć się Ordynácyey; áby to co ná zaßczyt Kośćio⸗ łá Bożego/ & Salutis publicæ poświęcono/ Prywatá nie⸗ zágárnęłá / à Primordia nowego Dźiedźicá (powlekßy ie/ iáka apparentis boni kortyną) zákłádáć tacitè niechćiá⸗ łá / ktora principijs non obstando, ták successiuè conuale⸗ scet,że ią wálić trudno będźie ieżeli raz in Possessionem iá⸗ kimkolwiek prætextem wnidźie.

Wiedźie Nas do záchowánia tey Pobożney Ordy⸗ nácyey Publica, oraz & Priuata vtilitas, ktora zniey ták ná cáłą Oyczyznę/ iáko teß ná wßystkie Ordinis Eque⸗ stris Familiæ spływa; Gdyß lubo przy Rzeczypospolitey Supremum Dobr Ordynáckich Dominium zostáwił / y ßáfunek ich w ręce Rzeczypospolitey oddał; Capacita⸗ tem iednák dotrzymánia ich cum Titulo Ducis Ostrogien⸗ sis, káżdemu ex Ciuibus, byle Kawalerem Maltanskim był przysądźił. Przetoß táki ktoryby Ordynácyą złá⸗ máć/ à Ius Hæreditatis komukolwiek transscribere chćiał/ nietylko Oyczyźnie in Cõmuni, ále teß wßystkim Domom Slácheckim stáwił by się nieprzyiáznym: Oyczyźnie na⸗ przod/gdyß Dobrá Ordynáckie są Patrimonium iey / kto⸗ rego per Donationem perpetuam & irreuocabilem nábyłá. Domom przytym Slácheckim/ gdyß tym wßystkim bez bráku Ordynácya służy/ y káżdego by nayubożßego Slá⸗ chćicá Fortuná tá potkáć może/ byle tylko Prærogatiua

Auratæ Militiæ Equestris Melitensis ozdobiony był / á przez Męstwo y Odważną Dźielność/ godnym się Honoru pokázał. Zkąd łatwo baczyć/ iákoby zá ruiną Ordynácyey / priuatim & publicè, nástąpiłá szkodá; Ponieważ Oyczyzná strácićłaby zápisáną legitimè, y Seymową Constytucyą/ stwierdzoną Hæreditatem; Singulis zaś Ciuibus vpadłby crescendi modus, y należyte Meritorum Præmium. Y słusznie każdy Slachćic przy cáłości Ordynácyey stawáć ma/ gdyż w złámániu iey/ káżdego Iniuria vertitur: albowiem iákoby mu to z rąk wźięto/ co go potkáć mogło y może/ álbo iego Sukcessorow / kiedyby in suo vigore Ordynácya zostawáłá.

A tym bárdźiey zelare o ták potrzebną Ordynácyą mielibyśmy/ im nas ćięższe ścisnęły czasy/ y wyniszczoney Oyczyzny flebilis zostawa status, gdźie do obrony iák naywięcey subsidia dobieráć potrzebá. Weśliśmy w strászną Portą Othomáńską woynę/ ktora ná zgubę nászę Azyey y Europy zaciąga Vires, á v nas Belli neruus exhaustus, gdy ták wiele Prowincyi/ ktore przed tym ná wszelkie Woienne znácznie się przykłádáły expensy, száblá Nieprzyiaćielská odćięłá/ gdyby ieszcze (quod non supponitur) y ten ták piękny sześciu set ármatnego ludu Poczet/ przez ruinę (quod absit) Ordynácyey strácíłá/ znácznaby záprawdę in subsidijs poniosłá vymę. Kiedy záś szczęśliwy swoy odbierze effekt Pobożna ta Ordynácya / Electus wolnymi cáłey Rzeczypospolitey głosámi Vnus ex Ciuibus, z Káwálerow Maltáńskich / iáko mieć chce Ordynácya / pewnie znáiąc swoię á Repub: Dependencyą/ poczuwáć się w Obowiąsku będźie / aby w naymnieyszym punkcie Ordynácyey nienáruszył/ y ná Censurę Benefactricis Reipub: niezárobił; y owszem sámá rycerská Káwáleryey Maltáńskiey Professya/ ktorą vczynił / gdy manus suas Domino consecrauit, aby znosił Nieprzyiaćioł Wiáry Swiętey/ będźie mu szczegul-

nym Incitamentem, nie tylko opiſána liczbę / bitnego lu-
du w káżdy Potrzebie w pole wyprowadzáć / ále y zdro-
wie ſwoie ważyć / gdy go Ardor Wiáry Swiętey; y odzy-
ſkánia záwoiowánych włości zágrzeie. Wczym iáko zná-
czne Oyczyzná Releuamen odnieśie / niechay ten vzna y
deciduie, ktoremu Aerarij Publici defekt. Trudność wexá-
kcyách Poborowych / przez ſpuſtoßenie ták wielu Pro-
wincyi znáczny vbyt Prowentow Koronnych nietáyny.
Meretur y to ſpecialem reſpectum, co Pobożny Ordy-
nator vpátrzył w Káwálerách Máltáńſkich / iż oni ſą in
aſſiduo exercitio Militari, y muſzą záwße bydź / Militiæ ex-
ternæ gnari, iáko to / znáć ſię ná formálnych defenſyách / át-
tákowániu Fortec / Szykách polnych y wodnych / mieć expe-
rientiam y vmieiętność Artylieryey y Architektoniki Wo-
ienney / bez czegó żadna Woyná obeyść ſię nie może; wie-
dźiał iż v nich záwße viget ſztuk Márſowych ſzkołá; y dla
tego Deficientibus Lineis ktore miánował w Ordynácyey /
Sukceſſorow náznáczył Káwálerow Máltáńſkich Narodu
Polſkiego Litewſkiego y Ruſkiego; tym ſpoſobem áby
Młodź Polſka záchęcił ad Exercitia Militaria, kiedy in
ſpem Promocyey ná Ordynácyą ápplikowáć ſię ad Militi-
am Melitenſem będźie / y ták Ordynácya otworzy Palæ-
ſtram diſciplinæ bellicæ, ſtánie ſię iedno ſeminarium Hero-
um, y nápełni Polſkę ludźmi Rycerſkimi.
Piękna to byłá Imienia Polſkiegó ſławá / kiedy Synow
Polſkich obce narody zá Wodzow ſobie dobieráły: ſłynie
do tąd IAN AMOR z Tarnowá / ktoregó dla Experyencyey
w Dźiełách Rycerſkich / Węgrzy y Czechowie / Hetmáń-
ſką częſtowáli Buławą / Woyſká ſwoie pod iego poddá-
wáli Commendę: ktoremu Krol Portugálſki / wiedząc że
nie tylko w Polnych / lecz y w Wodnych ćwiczony był bi-
twách / Admirálſtwo y Præfecturam Militiæ Maritimæ
z wielką ſławą narodu náßego ofiárował.

Sły-

Słynie BARTŁOMIEY NOWODWORSKI KAWALER MALTAN-
SKI, ktory ácz wrożnych expedycyách bellandi peritiam po-
kazał zoſtáwaiąc w Málcie/ oſobliwie iednák powróci-
wßy do Oyczyzny/ pod Smoleńſkiem zá Krolá świętey
pámięci ZYGMVNTA TRZEĆIEGO; gdźie z wielkim Cudzoźiem-
cow podźiwięniem/ á rzadko ſłycháná odwagą/ pod ſam
Dniepr Miny prowádząc/ Mur ná trzydźieści łokći wzdłuß
prochámi wyſádźił/ y przypuściwßy do ßturmu/ ßczęśli-
wą expugnácyey Smoleńſkiey/ Incepte vczynił.

Niegodźi ſię przepominieć y onego nieśmiertelney pá-
mięći/ y wielkiey experyencyey po rożnych cudzych krái-
nách Rycerzá IANA FELICIANA PRZYIEMSKIEGO, ktory pod
czás Batowſkiey expedycyey/ widząc iż máłość woyſká
náßego/ Kozáckiey Potencyey/ z Hordámi złączoney/ nie-
wytrzyma/ rádźił Ich Mściom Pánom HETMANOM, áby
kommunikięm ſálwowáli Woyſko/ y Equitatum in tutiora
vwodźili/ á ſam podeymował ſię/ zoſtawßy z Piechotámi
w Obozie/ totam belli molem do czterech niedźiel/ ná kár-
kách ſwoich trzymáć/ byle dla Piechot prowiánt doſtá-
teczny zoſtáwiano/ áby tym czáſem zebrawßy więcey
Woyſká/ y iemu odśiecz/ iuxta præfixum tempus dano/ y
Nieprzyiaćielowi reſiſtentiam.

Z podobnych Synow/ będźie ſie ßczęśliwiey tymi czá-
ſy ćießyłá Oyczyzná/ kiedy przez wykonánie Ordynácyey/
Ponęte da Młodźi Polſkiey/ do ćwiczęnia ſię Woien-
nego/ y Formalem bellandi Artem.

Może ießcze do záchowánia tey Ordynácyey/ pocho-
pęm bydź/ Cupido Gloriæ, ktora v wſpániáłych Animu-
ßow/ immenſum calcar habet; że wielki to będźie Honor y
Prærogatiua Equeſtris Ordinis, mieć w ręku Rollácyą Dobr
Ordynáckich/ ktorymi benè Meritis gratificari może. Lu-
bo álbowiem inße wßyſtkie Vacanſe ná wolney Dyſtrybu-
ćie KROLA Jego Mći zoſtawáią; Ten iednák y do Rzeczy-

po-

posp: szafunku ściąga się; Gdyż na Seymikach wprzod/ á potym na Walnym Seymie / Nobilitas ex pluralitate votorum, iednego z Kawalerow Maltańskich/ obieráć powinna/ á Krol Jego Mość powagą swoią Krolewską penes Pluralitatem Votorum konsens swoy y vltimam Decisionem firmabit.

Do tego słusznie się reflektowáć y ná to/ że gdźieby Ordynácya Effektu pożądánego nie wźięłá/ ták wiele Domow Slácheckich/ ktorzy od Prádźiádow y Dźiádow swoich/ Dobrá w Ordynácyey trzymáią/ wielką w Substáncyach ponieśliby Ruinę: bo gdyby Ius Naturale komu przyználá Rzeczposp: tym sámym vpádłaby Ordynácya/ y Dobrá Ordynáckie należałyby Naturali successori, á ten gdyby ie odbieráć y dawnych Possessorow ruszyć chćiał/ niemogłoby to bydź bez iáwney Praw Konwulsyey/ zkąd potym po Seymikach quærelæ, y do rozerwánia zgodliwych Consilia gotowe okázye.

Nákoniec/ (co zá pierwszy y naygruntownieyszy mieć potrzebá fundament) stánęły iuż wiekow naszych in fundamento Constytucyey insze Ordynácye/ y ad effectum są przyprowádzone/ czemuszby y tá ná tymże práwie y Constytucyách vgruntowána/ ták świątobliwa/ bo ná zászczyt Wiáry Swiętey y cáley Oyczyzny postánowiona/ ták nieszczęśliwa bydź miáłá?

To co mi Zelus Boni Publici, dla Informácyey Niewiádomych pisáć kazał/ podáię ná wolny káżdego sentiment: Trzymáiąc to o wszystkich/ ktorzy Liberam Vocem kocháią/ że to ták piękne y potrzebne do Obrony cáley Rzeczypospo: Ordynácyey Medium, ná Seymikach y Seymie wszczegulney vwadze mieć będą/ y tę pracę moię benignè przyimą.

